

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ฟิสิกส์ เป็นศาสตร์หนึ่งที่มีบทบาท และมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชาติมุสลิมทั้งนี้ เนื่องจากฟิสิกส์เป็นวิชาที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ และการคุ้มครองสิทธิ์ของประชาชาติมุสลิมตลอดจนมนุษยชาติ อันเป็นการจัดระเบียบสังคมโลกให้อยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม อีกทั้งรักษาผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคลอย่างสมบูรณ์แบบ ถือได้ว่าเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับที่ครอบคลุมทุกองศาของชีวิตมนุษย์ที่ไม่เคยปรากฏในประชาชาติยุคก่อนท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ (อรุณ บุญชม, 2536 : 1/6)

การจัดระเบียบสังคมมุสลิม วิชาฟิสิกส์ถือว่าเป็นแกนหลักในการที่จะยึดถือและปฏิบัติตามบทบัญญัติในทุกๆด้าน กล่าวคือ

1- บทบัญญัติเกี่ยวกับศาสนพิธี (ฟิสิกส์ อัลอิบาดาต) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับอัลลอฮ์ เช่น การละหมาดวันละ 5 เวลา ซึ่งเป็นศาสนพิธีที่แสดงถึงความจงรักภักดี เกิดทศนบูชาอัลลอฮ์เพียงองค์เดียว ทั้งนี้เพื่อให้มนุษย์ได้สำนึกในความเป็นบ่าวของตนเอง และความเป็นพระเจ้าของอัลลอฮ์อยู่ตลอดเวลา ทั้งส่งเสริมให้มีการละหมาดร่วมกันหลายๆคนที่มัสยิด อันจะทำให้มุสลิมได้มีโอกาสพบปะกัน วันละ 5 ครั้ง ซึ่งเป็นการผูกมิตรไมตรี สร้างความสัมพันธ์อันดีอีกทางหนึ่งด้วย ก่อนที่จะทำการละหมาดก็จะมีกรอานน้ำละหมาด เป็นการทำความสะอาดร่างกายบางส่วนให้สะอาดอยู่เสมอถือได้ว่าเป็นการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายอีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน นอกจากการละหมาด 5 เวลาแล้ว ยังมีศาสนพิธีรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น การถือศีลอด การบริจาคชะกาต การไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ นครมักกะฮ์ การบริจาคทาน การบริจาคทรัพย์ส่วนตัวบุคคล เป็นต้น

2- บทบัญญัติที่เกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ (ฟิสิกส์ อัลมูอามะลาต) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางกฎหมายอิสลามระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เช่น การทำนิติกรรมสัญญาต่างๆ เกี่ยวกับการซื้อขาย การจำนำ จำนอง การเช่า การลงทุน ก็จะต้องมีเงื่อนไขที่สำคัญคือ การเสนอและสนอง พยานบุคคล และการจดบันทึก ทั้งนี้เพื่อความรอบคอบมิให้มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

3-บทบัญญัติที่เกี่ยวกับเรื่องครอบครัว(ฟิกฮฺ อัลมุนากะฮาด) เช่น การแต่งงาน การหย่าร้าง การสืบตระกูล การค้ำนํ้านมร่วมกัน ค่าเลี้ยงดู มรดก และอื่นๆ เป็นต้น

4-บทบัญญัติสุดท้ายที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา(ฟิกฮฺ อัลญินายาต) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางกฎหมายอิสลามระหว่างฝ่ายปกครองกับประชาชนในการวางมาตรการกำหนดบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิดหรือละเมิดสิทธิ เช่นบทลงโทษสำหรับฆาตกรลักขโมย คนค้ำสิ่งมีนเมา และอื่นๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากบทบัญญัติของอิสลามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนักกฎหมายอิสลามเห็นพ้องต้องกันว่าฟิกฮฺนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ อิบาาดัต และมูอามะลาต ทั้งนี้เพราะความแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่าง 2 ประเภทดังกล่าว คือจุดมุ่งหมายของอิบาดัตนั้น เพื่อเป็นการขอบพระคุณต่ออัลลอฮฺและเพื่อหวังผลตอบแทนในวันโลกหน้า ในขณะที่มูอามะลาตมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในโลกนี้แก่มวลมนุษยเอง (อิสมาแอล อาลี, 2545 : 100)

ทุกยุคทุกสมัยของเราระสุดแต่ละท่านก็จะมีการใช้ฟิกฮฺหรือบทบัญญัติที่แตกต่างกันไปดังที่อัลลอฮฺﷻได้ตรัสว่า

(48 :) ﴿ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا ﴾

ความว่า “ สำหรับแต่ละประชาชาติในหมู่พวกเจ้านั้น เราได้ให้มีบทบัญญัติและแนวทาง (การดำเนินการของพวกเขา) ไว้”

(อัลมาอิดะฮฺ : 48)

จากอายะฮ์ดังกล่าวแสดงว่า อัลลอฮฺﷻได้ทรงประทานบทบัญญัติหรือแนวทางการดำเนินชีวิตที่มีความเหมาะสมสำหรับประชาชาตินั้นๆ

อัลกุรอานเป็นแหล่งที่มาของฟิกฮฺสำหรับประชาชาติของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ที่ครอบคลุมวิถีการดำรงชีวิตทุกๆด้าน ที่ไม่เคยปรากฏในประชาชาติยุคก่อนท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ดังที่ อัลลอฮฺﷻ ได้ตรัสว่า

(38 :) ﴿ مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴾

ความว่า “เรามีได้ให้บัพพร่องแต่อย่างใดในคัมภีร์ แล้วยังพระเจ้า

ของพวกเขานั้น พวกเขาจะถูกนำไปขุมนุ้มน” (อัลอันอาม : 38)

และอัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสอีกว่า

(43 :) ﴿ فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾

ความว่า “ คั้งนั้นพวกเจ้าจงถามบรรดาผู้รู้ หากพวกเจ้าไม่รู้”

(อันนัหลี : 43)

จากอายะฮ์ดังกล่าวบ่งบอกว่า บทบัญญัติของอิสลามนั้นครอบคลุมวิถีการดำรงชีวิตทุกๆด้าน เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์

อย่างไรก็ตามบทบัญญัติหรือกฎหมายของแต่ละประชาชาตินั้นย่อมมีการพัฒนาตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของสังคมนั้นๆ จะเห็นได้จากบทบัญญัติของท่านเราะฮ์สุลแต่ละท่านแตกต่างกันเริ่มตั้งแต่อาดัม (อะลัยฮิสสะลาม) จนถึงท่านนบีมุหัมมัด ﷺ

ลักษณะพิเศษของบทบัญญัติที่ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ทรงบัญญัติไว้ คือมีความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชาติมุสลิม ซึ่งสอดคล้องกับนบีท่านสุดท้ายที่เป็นคำสอนสำหรับมนุษยชาติจนถึงวันกิยามะฮ์ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ

النَّبِيِّنَّ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴾ (40 :)

ความว่า “ มุหัมมัดมิได้เป็นบิดาของผู้ใดในหมู่บุรุษของพวกเจ้า แต่เป็นเราะฮ์สุลของอัลลอฮ์ และท่านสุดท้ายแห่งบรรดาศาสนทูต และอัลลอฮ์นั้นทรงรอบรู้ทุกสิ่ง” (อัลอัซฮาบ : 40)

และอัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสอีกว่า

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ

النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ (28 :)

ความว่า “ และเราได้ส่งเจ้ามาเพื่ออื่นใด เว้นแต่เป็นผู้แจ้งข่าวดี

และเป็นผู้ดักเตือนแก่นุญษทั้งหลาย แต่ว่ามนุษย์ส่วนมากไม่ทราบ”

(สะบะฮะ : 28)

จากอาเยฮ์ดังกล่าวแสดงว่า นบีมุหัมมัด ﷺ นั้นเป็นศาสนทูตท่านสุดท้าย และถูกส่งมาเพื่อมนุษยชาติจนถึงวันกิยามะฮ์

จากความสำคัญของวิชาฟิสิกส์ข้างต้นเกิดเป็นเหตุจูงใจที่สำคัญที่นำไปสู่ การศึกษาเกี่ยวกับวิชาฟิสิกส์ และการเขียนตำราฟิสิกส์นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงศตวรรษที่ 18 ถึง 20 ของคริสต์ศักราช โลกมุสลิมโดยส่วนใหญ่จะ รู้จักรัฐปัตตานีเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากเป็นถิ่นกำเนิดของปราชญ์หลายท่าน ซึ่งมีผลงาน ทางด้านงานนิพนธ์เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ตำราต่าง ๆ ที่ได้มีการตีพิมพ์ในนครมักกะฮ์ก็ หลังไหลสู่มาตุภูมิพร้อมกับบรรดาปราชญ์ปัตตานีบางคนก็กลับมาประสาทความรู้ให้แก่ ลูกหลานในบ้านเกิดของตนเอง ทำให้ปัตตานีในสมัยนั้น กลายเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิชา ศาสนาอิสลามที่โด่งดังทั่วภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ มีมุสลิมจากประเทศพม่า เขมร ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินโดนีเซียมาศึกษาหาความรู้ที่ปัตตานีอย่างมากมาย (โมหัมมัดอัब्ดุลกาเดร์, 2530 : 216)

อะห์มัด ฟัตฮี (Ahmad Fathy) ได้รวบรวมประวัติของอุละมาอ์ปัตตานี ตั้งแต่ ค.ศ. 1769 ถึง ค.ศ. 1996 จำนวน 40 ท่านด้วยกัน โดยแบ่งออกเป็นสองหมวด คือ

หมวดที่หนึ่งมี 15 ท่าน คือ (Ahmad Fathy, 2002 : 25 -228)

1 ชัยคุดาเวด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ (ค.ศ. 1769 - 1847)

2 ชัยคุนิเดร์ ปัตตานี (ค.ศ. 1829 - 1898)

3 ชัยควันอะฮ์มัด อัล-พะฎอนีย์ (ค.ศ. 1856 -1908)

4 ต่วน มีนาล (ค.ศ. 1820 - 1913)

5 ชัยคุนิมะ กือจี ปัตตานี (ค.ศ. 1844 -1915)

6 โต๊ะ สิงฆอรอ (ค.ศ. 1850 - 1930)

7 โต๊ะ กลาบอ (ค.ศ. 1863 - 1948)

8 หัจญี อับดุล มายิด อิมบง (ค.ศ. 1898 - 1953)

9 ต่วน ชูรู หัจญี สุหลง (ค.ศ. 1895 - 1954)

10 โต๊ะบือรือมิน (ค.ศ. 1874 -1957)

11 ปะคอแอล ปัตตานี (ค.ศ. 1882 -1965)

12 หัจญี ฮาซัน เมาะโง (ค.ศ. 1896 - 1969)

13 โต้ะฆูรู ดาลอ (ค.ศ.1896 - 1969)

14 หัจญี อับดุลลอฮ บือนังกือบง (ค.ศ.1912 - 1991)

15 หัจญี อะหมัด อัลปอซันนีย์ (ค.ศ.1902 -1996)

หมวดที่สองมี 25 ท่าน คือ (Ahmad Fathy, 2002 : 247 - 286)

1 ชัยคุอัรเราะฮ์มาน โป๊ะบุ (เสียชีวิต ค.ศ. 1780)

2 ชัยคุอับดุลกอเดร บูเกบายะฮ์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1864)

3 ต่วน ฮาซัน บือสุต (เสียชีวิต ค.ศ. 1864)

4 โต้ะชัยคุดุง (เสียชีวิต ค.ศ. 1889)

5 ชัยคุมุฮัมมัด สอและ บิน ชัยนัลอาบีดีน อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1891)

6 โต้ะบีนนัง คายา (เสียชีวิต ค.ศ. 1895)

7 ชัยคุวันมุฮัมมัดเซน บินวันมุสตอฟา อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1908)

8 โต้ะชัยคุยารุม (เสียชีวิต ค.ศ. 1911)

9 โต้ะฆูคัง (เสียชีวิต ค.ศ. 1915)

10 โต้ะโซก (เสียชีวิต ค.ศ. 1921)

11 ปะจูเยะ โต้ะรายอ หัจญี (เสียชีวิต ค.ศ. 1935)

12 ชัยคุวันดาวูด บิน วันมุสตอฟา อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1936)

13 ชัยคุดาวูด บิน อิสมาแอล อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1936)

14 โต้ะบาโลร (เสียชีวิต ค.ศ. 1942)

15 ชัยคุมุฮัมมัดนุร บินมุฮัมมัด อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1944)

16 โต้ะจาการ์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1944)

17 หัจญีอับดุลลอฮ บินคังกูเจต (เสียชีวิต ค.ศ. 1946)

18 โต้ะคูกู (เสียชีวิต ค.ศ. 1947)

19 หัจญี อิสมาแอล เจ๊ะโดล (เสียชีวิต ค.ศ. 1948)

20 โต้ะยามแม (เสียชีวิต ค.ศ. 1956)

21 ตังกูมัสมูด ชุสดี อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1956)

22 โต้ะลาตอ (เสียชีวิต ค.ศ. 1956)

23 หัจญี อะหมัด พัลวัน (เสียชีวิต ค.ศ. 1958)

24 ปะจู หิม กาเยาะมาตี (เสียชีวิต ค.ศ. 1968)

25 อาเยาะห์ เคร์ สะกัม (เสียชีวิต ค.ศ. 1991)

จากทำเนียบอุละมาอูปัตตานีผู้วิจัยได้เลือกชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ เนื่องจากว่าท่านเป็นคนหนึ่งที่มีความสามารถในการนิพนธ์ตำราวิชาฟิกฮ์ ผลงานเด่นที่ออกสู่สายตาสังคมมีหลายเล่ม เช่น มุขยะฮ์ อัจญ์ลุลาบ มุขยะฮ์อัล มุศอลลีฮ์ อิดายะฮ์ อัลมุตะอัลลิม ฟิตฮ์ อัลมันนान อัลญะวาฮิร อัลสะเนียยะฮ์ ฟุรูก อัลมะสาอิด และอื่นๆ อีกมากมาย เป็นต้น

มุขยะฮ์อัลมุศอลลีฮ์ เป็นหนังสือฟิกฮ์มัซฮับชาฟีอี๊ย์เล่มหนึ่งที่มีเนื้อหาสาระในต้นฉบับ 37 หน้า โดยใช้ภาษามลายูปัตตานีในอดีต ซึ่งชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ ได้เขียนแล้วเสร็จเมื่อ ปี ฮ. ศ. 1242 ประมาณ 188 ปี ที่ผ่านมา และเป็นหนึ่งในหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้ไม่ได้แพร่หลายเฉพาะในดินแดนแห่งนี้เท่านั้น แต่ยังได้แพร่หลายในส่วนกลางของประเทศไทย โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร และประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน อีกด้วย (พิริยศราฮิมมูลา, 2545 : 27-38)

ลักษณะโดยทั่วไปของมุขยะฮ์อัลมุศอลลีฮ์ เป็นหนังสือที่เขียนประโยคอธิบายโดยไม่มีวรรค ตอน เหมือนกับการเขียนในปัจจุบันซึ่งมีการเรียบเรียงคำหรือข้อความ เป็นวรรค เป็นตอน ส่วนการอ้างอิงอายะฮ์อัลกุรอาน และหะดีษผู้เขียนก็มีได้ระบุว่า อยู่ในสุเราะฮ์ใด อายะฮ์ที่เท่าไร หมายเลขหะดีษที่เท่าไร ใครเป็นผู้รายงาน และสถานะของหะดีษเป็นอย่างไรตามลำดับ และยังใช้ภาษามลายูปัตตานีในอดีตที่ใช้ คำ สำนวนภาษา ค่อนข้างยาก จึงทำให้เกิดความยุ่งยากสำหรับอนุชนปัจจุบันที่จะทำการศึกษา ค้นคว้า และทำความเข้าใจถึงเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ (Ni'-Abdullah, n.d. : 3)

อย่างไรก็ตามความมีคุณค่าในคุณภาพของเนื้อหาสาระทางวิชาการเป็นส่วนส่งเสริมให้หนังสือเล่มนี้ได้รับการยอมรับของผู้คนจำนวนไม่น้อย ทั้งในและต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยได้แพร่หลายเฉพาะในดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น แต่ได้แผ่ขยายไปทั่วทุกภูมิภาค โดยเฉพาะส่วนกลางของประเทศไทยคือ กรุงเทพมหานคร ก็ได้ใช้หนังสือเล่มนี้ เป็นเล่มหนึ่งในจำนวนหนังสืออีกหลายเล่มที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามโรงเรียนสอนศาสนา หน่วยงานที่จัดการศึกษาด้านศาสนา หรือผู้เผยแพร่ศาสนารูปแบบต่างๆ โดยทั่วไปตั้งแต่อดีตมาตราบจนปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้ยังได้แพร่หลาย เป็นที่นิยมในต่างประเทศไม่น้อยโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน เป็นต้น จากการศึกษาพบว่ายังมีชาวมาเลเซียกลุ่มหนึ่งได้ให้ความสำคัญของหนังสือเล่มนี้เป็นพิเศษอีกด้วย (Abdulghani al-Maraqi, 2006 : 1)

จะเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารเป็นยุคแห่งโลกที่ไร้พรมแดน การพัฒนาการทางวิชาการทุกๆด้านได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันยุคทันสมัย ไม่ว่าด้านวิชาการในทางโลกหรือทางธรรม จะเห็นได้ว่าในด้านฟิกฮ์ อุกอูตุดิน ตะเศาวฟู และอื่นๆ ก็จะมุ่งเน้นด้านการอ้างอิงและหลักฐาน ทั้งนี้ก็เพื่อพิสูจน์ความถูกต้อง ความชัดเจน คุณภาพและมาตรฐานขององค์ความรู้ต่างๆ และจะเน้นการใช้ถ้อยคำ สำนวน ภาษา ที่ง่ายเป็นพิเศษ รูปแบบการเรียบเรียงคำ ประโยค การจัดวาง การลำดับความสำคัญของ หัวเรื่อง ข้อความ เนื้อหา ชัดเจนน่าอ่าน น่าติดตาม อ่านแล้วทำความเข้าใจง่าย สามารถเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ต่างกับยุคก่อนๆซึ่งผู้ใดได้แต่งหนังสือโดยใช้สำนวน ภาษาที่ยาก ซับซ้อน ถือว่าเป็นผู้เขียนที่เก่ง มีความสามารถสูง และเป็นที่น่ายกย่อง (Abdulghani al-Maraqi, 2006 :1, Ni'-Abdullah, n.d. : 3)

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า มุนยะฮุอัลมุศอลลีฮ์ เป็นหนังสือที่ดีและมีประโยชน์มาก ถ้าหากได้พัฒนา และปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนปลีกย่อยอีกเพียงบางส่วนเพื่อให้เหมาะกับยุคปัจจุบัน เช่น สารบัญ หัวข้อย่อย ที่มาของอายะฮ์ และหะดีษ สถานะของหะดีษ หลักฐานบางส่วน และอื่นๆ แล้วจะทำให้หนังสือเล่มนี้มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อผู้สนใจและสังคมโดยรวมเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเล่มนี้ โดยเรียบเรียง ตั้งหัวข้อย่อย เพิ่มทักษะของอุละมาฮ์ เพิ่มหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และแปลความหมายเป็นภาษาไทย เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านการวิจัยของผู้วิจัยเอง และเพิ่มคุณค่าความสำคัญของหนังสือเล่มนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ศาสนา และสังคมโดยรวมตลอดไป

1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ

1.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้เขียนหนังสือมุนยะฮุอัลมุศอลลีฮ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) อิสมาอีล เจ๊ะดาอุด เป็นชาวมลายู ได้เขียนหนังสือชื่อว่า “ Tokoh tokoh Ulama Semenanjung Melayu ” จัดพิมพ์ขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการอิสลามและวัฒนธรรมมลายูแห่งรัฐกลันตัน ในปี ค.ศ. 1992 ผู้เขียนได้เขียนเป็นภาษามลายูใช้อักษรโรมันในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้เล่าประวัติบรรดาปราชญ์ที่มีชื่อเสียงในภูมิภาคแหลมมลายู ซึ่งจะรวมถึงประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และปัตตานีในอดีต และหนึ่งในหลาย ๆ คนที่เป็นปราชญ์

ปัตตานีและเป็นที่รู้จักก็คือ ชัยคุดาอุด บิน อัลคุดลอส อัลพะฎอนีย์ ซึ่งเป็นผู้แต่งหนังสือมนะฮ์ อัลมุศอลลี ผู้เขียนได้กล่าวถึงชื่อจริง หรือชื่อเต็มของท่าน ครอบคลุม วันเดือนปีเกิด การศึกษา ความสำเร็จ และบทบาทของท่านทั้งทางด้านวิชาการและบริการชุมชน ทางด้านวิชาการอาทิ การเขียนหนังสือและตำราอิสลาม ส่วนทางด้านบริการชุมชนอาทิ การเป็นผู้นำและอบรมให้ความรู้แก่บรรดาหุจญาจในการประกอบพิธีหัจญ์

2) พีรศ ราฮิมมูลา ได้เขียนหนังสือชื่อว่า “ บทบาทสถาบันอูลามะฮ์และการศึกษาอิสลามปัตตานีในอดีต ตั้งแต่ ค.ศ.1785 - 1945” ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงชีวประวัติและผลงานเขียนทางด้านศาสนาของบรรดาอูลามะฮ์ปัตตานีในอดีต โดยเริ่มจากท่านชัยคุดาอุด บิน อัลคุดลอส บิน อิดริส อัลพะฎอนีย์ และท่านชัยคุอัหมัด บิน มุฮัมมัดเซน บิน มุศตอฟา อัลพะฎอนีย์ รวมทั้งอุละมาอ์ปัตตานีในอดีตท่านอื่นๆ ตามลำดับ ส่วนชัยคุดาอุด บิน อัลคุดลอส บิน อิดริส อัลพะฎอนีย์ นั้นผู้เขียนได้พูดถึง ชื่อเต็มของท่าน ครอบคลุม การศึกษา บทบาทของท่าน บรรดาคณาจารย์ ชัยคุดาอุดในฐานะอาจารย์ ผลงานวิชาการ ลูกศิษย์ และสาวกของท่าน เป็นต้น

3) อะหมัด ฟัดฮี (Ahmad Fathy) ได้เขียนหนังสือชื่อว่า “ Ulama Besar Dari Patani ” จัดพิมพ์ปี ค.ศ. 2002 เป็นภาษามลายูโดยใช้อักษรโรมัน ผู้เขียนได้รวบรวมชีวประวัติของปราชญ์ปัตตานีในอดีตตั้งแต่ปี ค.ศ.1769-1996 โดยแบ่งออกเป็นสองหมวดด้วยกันคือหมวดแรกผู้เขียนกล่าวถึงชีวประวัติของปราชญ์ปัตตานีในอดีตอย่างละเอียด เริ่มจากชีวประวัติของชัยคุดาอุด บิน อัลคุดลอส อัลพะฎอนีย์ (เสียชีวิต ค.ศ. 1847) จนถึง หัจญ์อะหมัด บิน อัลคุดละฮุซาบ อัลปอซันนี (เสียชีวิต ค.ศ. 1996) สำหรับหมวดที่สอง ผู้เขียนได้กล่าวถึงชีวประวัติของปราชญ์บางท่านอย่างสังเขป เริ่มจากชัยคุอัคูลเราะหฺมาน โปะห์บุ (เสียชีวิต ค.ศ. 1780) จนถึง อาเยาะห์เคร์ สะกัม (เสียชีวิต ค.ศ. 1991) และในหมวดแรกนี้เองผู้เขียนได้เขียนชีวประวัติของชัยคุดาอุด บิน อัลคุดลอส อัลพะฎอนีย์ ในลำดับที่ 1 หน้า 25-41 ซึ่งผู้เขียนได้พูดถึง ชื่อเต็มของท่าน วันเดือนปีเกิด การศึกษาหาความรู้ คณาจารย์ สถานที่อยู่อาศัย บทบาทในการเผยแผ่อิสลาม ผลงานด้านการนิพนธ์ การสอน และการเสียชีวิต

1.2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือมนะฮ์อัลมุศอลลี

1) อัลฮาญ นิอับคุดลอส อัหมัด อัลญัมมูวีย์ อัลพะฎอนีย์ โตะครูโรงเรียนคารุอัลอูลุม นิบงบารู ยะลา ได้เขียนหนังสือชื่อว่า “ปาตี มุนะฮ์อัลมุศอลลี ”)
(ซึ่งผู้เขียนได้เรียบเรียง อธิบาย หนังสือมนะฮ์อัลมุศอลลี ของชัยคุดาอุด บิน อัลคุดลอส อัลพะฎอนีย์ โดยใช้ภาษาและสำนวนที่ง่ายกว่าเดิม แต่ยังใช้ภาษามลายูปัตตานีใน

อดีตเช่นกัน หนังสือเล่มนี้ได้เขียนแล้วเสร็จในวันที่ 11 เราะบือ อัลฮานีย์ ฮ.ศ.1384 และได้พิมพ์ออกมาแล้วโดยไม่ระบุสำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

2) อับดุลฆอนี บิน มุฮัมมัด ญะบัล มะรอกี เป็นชาวมาเลเซีย ได้เขียนหนังสือชื่อว่า “Monyatalmusalli warisi bahasa malaysia” ซึ่งผู้เขียนได้แปลหนังสือมุนะฮะฮ์ อัลมุศอลลีฮ์ ของซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัลฟะฎอนีย์ จากภาษามลายูปัตตานีเป็นภาษามลายูมาเลเซีย ซึ่งได้เขียนแล้วเสร็จในวันจันทร์ ที่ 6 เดือนเราะมะฎอน ปี ฮ.ศ.1426 ปัจจุบันหนังสือเล่มนี้ได้พิมพ์ออกมาแล้วโดย สำนักพิมพ์ อามาน เพรส โกตาบารู กือลันตัน ประเทศมาเลเซีย ค.ศ. 2006

1.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดลวานะ ตาเยะ ได้ทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง “ Peranan Ulama Fattani Dalam Bidang Dakwah Islamiah Menerusi Penulisan Penulisan yang Kreatif ” ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอะวะห์และกียาอะห์ คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย (UKM) ในปีการศึกษา ค.ศ. 1995 ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของปราชญ์ปัตตานีในอดีตในการเผยแผ่อิสลามโดยผ่านงานเขียนทางวิชาการ ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงเฉพาะปราชญ์โดดเด่นที่สุดมาสามท่านด้วยกันคือ ซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัลฟะฎอนีย์ ซัยคุอะหมัด บิน มุฮัมมัดซัยน อัลฟะฎอนีย์ และซัยคุมุฮัมมัด บิน อิสมาอีล อัลดาอุดีย์ แต่ละท่านผู้เขียนกล่าวถึง ชีวิตประวัติ ครอบครัว ชีวิตในเยาว์วัย การศึกษาเล่าเรียน บทบาทในการเผยแผ่อิสลาม ผลงานด้านการนิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ และช่วงท้ายของชีวิต

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการของวิชาการฟิกฮ์ของปัตตานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.3.2 เพื่อศึกษาชีวิตประวัติของซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัลฟะฎอนีย์
- 1.3.3 เพื่อศึกษาคุณค่าของหนังสือมุนะฮะฮ์อัลมุศอลลีฮ์
- 1.3.4 เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือมุนะฮะฮ์อัลมุศอลลีฮ์

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1.4.1 จะได้ทราบพัฒนาการของวิชาการฟิสิกส์ในปัตตานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.4.2 จะได้รู้จักถึงชีวประวัติของชัชคุดาวูด บิน อับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์
- 1.4.3 ผู้ที่สนใจด้านการศึกษาจะได้รับประโยชน์ทางด้านการศึกษา การวิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นคู่มือประกอบการเรียน การสอน
- 1.4.4 จะได้รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นประโยชน์ตลอดไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษารายละเอียดและเนื้อหาในหนังสือ มุนะฮะฮ์อัลมุศอลลีฮ์ ของชัชคุดาวูด บิน อับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ ชีวประวัติของชัชคุดาวูด และพัฒนาการของวิชาการฟิสิกส์ของปัตตานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ค.ศ.1450-ค.ศ. 2008)

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

- 1.6.1 หนังสือที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นหนังสือที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์มุฮัมหมัด อัลนะห์ดี วาเอาลาดีฮ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีได้ระบุปีที่พิมพ์
- 1.6.2 ข้อความบนเส้นเป็นเนื้อหาเดิมที่ผู้วิจัยได้แปลจากหนังสือมุนะฮะฮ์ อัลมุศอลลีฮ์ ของชัชคุดาวูด บิน อับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์เป็นภาษาไทย และได้เขียนหมายเลขหน้าของหนังสือมุนะฮะฮ์อัลมุศอลลีฮ์ไว้ในวงเล็บ เช่น (หน้า 10) (หน้า 22) เป็นต้น ส่วนข้อความใต้เส้นเป็นข้อความของผู้วิจัย
- 1.6.3 การปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย ผู้วิจัยใช้หลักการปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พ.ศ. 2525
- 1.6.4 ในการศึกษาและพิสูจน์เนื้อหา ผู้วิจัยจะใช้หนังสือฟิสิกส์มัธยมห้าฟิสิกส์ในการอ้างอิงเป็นหลัก

1.6.5 ในการแปลความหมายอาชญากรรมอัลกุรอานเป็นภาษาไทยผู้วิจัยจะใช้คัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย เล่มที่พิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์ฟะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ประเทศซาอุดีอาระเบีย ปี ฮ.ศ.1419 และจะชี้แจงชื่อสุเราะฮ์และหมายเลขอาชญากรรมไว้ในวงเล็บ

1.6.6 บทหะดีษที่จะนำมาชี้แจงที่มาพร้อมกับสถานะนั้น ผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะบทหะดีษที่ผู้เขียนพาดพิงถึงเท่านั้น ❀ อย่างชัดเจนเท่านั้น

1.6.7 ข้อมูลที่ได้จากหนังสือตำราต่างๆ ผู้วิจัยจะอ้างอิงด้วยวิธีการเขียนนามปี โดยมีชื่อผู้เขียน ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ ซึ่งจะใช้ปีพุทธศักราชสำหรับหนังสือภาษาไทย และปีคริสต์ศักราชหรือฮิจเราะฮ์ศักราชสำหรับหนังสือต่างประเทศ และถ้าหากผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญควรอ้างอิงเพิ่มเติม ผู้วิจัยจะเขียนไว้ที่เชิงอรรถ

1.6.8 การอธิบายศัพท์ที่เห็นว่าสำคัญหรือค่อนข้างยากซึ่งถูกกล่าวในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายที่เชิงอรรถเช่นกัน

1.6.9 การวิภาค การแสดงความคิดเห็น การอ้างอิง ขยายความ หรืออธิบาย ผู้วิจัยจะระบุกล่าวถึงเพิ่มเติมในเชิงอรรถเช่นกัน

1.6.10 ในการแปลความหมาย เนื้อหาในหนังสือมุขะฮ์อัลมุศอลลี ผู้วิจัยจะใช้พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ฟิกฮ์ คือ วิชากฎหมายอิสลามซึ่งจะครอบคลุมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับศาสนพิธี (อิบาดะฮ์) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มูอามะลาต) กฎหมายครอบครัว (มูนากะหาต) และกฎหมายอาญา (ญินายาต)

ซัยคุ คือ ฐานะของปราชญ์หรือผู้รู้ทางด้านวิชาการอิสลามที่ถูกเรียกกันในปัตตานีในอดีต

อัลฟะฎอนีย์ คือ มาจากรัฐปัตตานีในอดีตหรือจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในปัจจุบัน ผู้เขียนได้นำพวงท้ายชื่อของตนเพื่อบ่งบอกว่าผู้เขียนเป็นชาวปัตตานีโดยกำเนิด

อัลกุรอาน คือ โองการของอัลลอฮ์ที่ทรงประทานแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ❀ ผ่านมะลาอิกะฮ์อิบริล

อัลสุนนะฮ์ คือ แบบอย่างที่มาจากท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ซึ่งอาจเป็นคำพูด การกระทำ และการยอมรับของท่าน

อิญฺมาอฺ คือ ความเห็นพ้องกันของมวลมุญญ์ตะฮิดของประชาชาติอิสลาม หลังจากที่ท่านนบี ﷺ ได้เสียชีวิตในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง ในการกำหนดบทบัญญัติเชิงศาสนา

กียาส คือ การผนวกสิ่งที่ไม่มีความชัดเจนกับสิ่งที่มีด้วยเหตุ โดยที่ทั้งสองมีสาเหตุเหมือนกัน

อิญฺติฮาด คือ การที่นักกฎหมายอิสลามใช้ความพยายามในการวิเคราะห์และวินิจฉัยหลักต่าง ๆ ของหุกมเพื่อให้ได้มาซึ่งบทบัญญัติของปัญหาต่างๆ

วาญิบ คือ สิ่งที่ต้องปฏิบัติแล้วได้รับผลบุญถ้าละทิ้งจะได้รับโทษ

มันคู้บ คือ บทกฎหมายที่ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลกระทำโดยการกำหนดผลตอบแทนในการกระทำนั้นๆและจะไม่มีโทษหากมิได้กระทำ

หะรอม คือ สิ่งที่ไม่ปฏิบัติจะได้รับโทษถ้าละเลยจะได้รับผลบุญ

มักรูฮ์ คือ บทกฎหมายที่กำหนดบังคับให้บุคคล งด ละเว้น ไม่กระทำอย่างไม่เด็ดขาด หรืออีกความหมายหนึ่งคือ บทกฎหมายที่ไม่ส่งเสริมและไม่สนับสนุนให้บุคคลประพฤติ กระทำโดยการกำหนดผลตอบแทนให้กับบุคคลที่ละทิ้งการกระทำดังกล่าว แต่หากมีการละเมิดก็มีได้ถือว่าเป็นผู้กระทำผิด

มุบาหฺ คือ บทกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลสามารถเลือกกระทำหรือละทิ้ง โดยที่ไม่ได้บังคับให้กระทำหรือห้ามไม่ให้ปฏิบัติ แต่เปิดโอกาสให้ว่าสามารถเลือกว่าจะกระทำหรือไม่ ซึ่งเป็นสิทธิของแต่ละบุคคล โดยที่การกระทำหรือไม่นั้นไม่มีสภาพเท่าเทียมกัน หรือเป็นสิ่งที่อนุญาตให้บุคคลสามารถเลือกได้

สาเหตุ คือ ลักษณะที่ชัดเจน และแน่นอนที่ได้รับการกำหนดให้เป็นสัญญาณของหุกม

เงื่อนไข คือ ลักษณะที่ชัดเจน และแน่นอนที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์กับสิ่งที่มันเป็นเงื่อนไขแต่มิได้เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งนั้น ซึ่งหากมันขาดไปแล้ว หุกมก็จะไม่มีด้วย

อุปสรรค คือ ลักษณะที่ถูกระบุกำหนดให้เป็นสัญญาณของหุกม โดยที่การปลดปล่อยลักษณะดังกล่าวไม่ได้บ่งบอกถึงการมีหรือไม่มีของหุกม แต่หากมีลักษณะดังกล่าวควบคู่อยู่ด้วยบ่งบอกถึงการตกไปของหุกม

วาญิบอัยนีย์ คือ ข้อกำหนดกฎหมายที่สั่งให้ผู้บรรลุลศาสนภาวะทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม

วาญิบกีฟาอีย์ คือ ข้อกำหนดกฎหมายที่สั่งให้ผู้บรรลุศาสนภาวะโดยส่วนรวมกระทำ แต่มีใช้ทุกๆคน หากผู้บรรลุศาสนภาวะบุคคลใด หรือกลุ่มใดได้กระทำไปแล้วก็จะทำให้ผู้อื่นหมดภาระไปด้วย แต่ถ้าหากไม่มีบุคคลใดหรือกลุ่มใดกระทำ ทุกคนก็ต้องรับภาระและต้องรับบาป เพราะวัตถุประสงค์ของข้อกำหนดกีฟาอีย์ คือ ต้องการให้มีการกระทำโดยไม่คำนึงถึงผู้กระทำ

ตักลีด คือ การเลียนแบบผู้อื่นด้วยการยอมรับผลของการอิญติฮาดของเขาโดยที่ตนเองไม่รู้เหตุผลหรือหลักฐาน

ฟิตวา คือ การให้คำตอบต่อปัญหาที่เกี่ยวกับหุกม

มุฟตี คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำตอบเกี่ยวกับหุกม

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

1.8.1 รูปแบบของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 3 แหล่งคือ

1.8.1.1 เอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) ดังนี้

- 1) คัมภีร์อัลกุรอานและกิตาบบอัลหะดีษซึ่งผู้แต่งใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงในหนังสือมนุษยศาสตร์อิสลาม
- 2) หนังสือหรือตำราฟิควะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือมนุษยศาสตร์อิสลามโดยตรงทั้งที่ใช้เป็นหลักฐานและเป็นรอง

1.8.1.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) ซึ่งจะหมายถึงหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือมนุษยศาสตร์อิสลาม โดยอ้อมดังนี้

- 1) หนังสือตีพิมพ์ต่างๆที่อธิบายหรือขยายอายะฮ์อัลกุรอานซึ่งผู้แต่งนำมาใช้เป็นหลักฐาน
- 2) หนังสืออธิบายหะดีษต่างๆที่เป็นแหล่งที่มาของหะดีษแต่ละบทที่ปรากฏในหนังสือหรือไม่ปรากฏถ้าจำเป็น
- 3) หนังสือที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติของผู้แต่งหนังสือมนุษยศาสตร์อิสลาม

1.8.1.3 เอกสารตติยภูมิ (Tertiary Sources) ดังนี้

- 1) พจนานุกรมอธิบายศัพท์ภาษาอาหรับและมลาฮูที่ปรากฏในหนังสือมนุษยศาสตร์อิสลาม

2) สารานุกรมอธิบายชื่อสถานที่ เมืองหรือประเทศต่างๆที่ปรากฏในหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี

3) นามานุกรมต่างๆที่อธิบายชีวประวัติของอุลามาอูที่มีชื่อปรากฏในหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี

1.8.2 แหล่งศึกษาและค้นคว้าที่สำคัญ

1.8.2.1 ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

1.8.2.2 หอสมุด จอห์น เอฟ เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.8.2.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอิสลามศึกษายะลา

1.8.2.4 หอสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย(U K M)

1.8.2.5 ห้องสมุดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสถาบันต่างๆ

1.8.2.6 เว็บไซต์ต่างๆ

1.8.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ และแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1.8.3.1 รวบรวมหนังสือ ตำรา และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

1.8.3.2 รวบรวมหนังสือ ตำรา และศึกษาชีวประวัติของผู้เขียนหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี

1.8.3.3 ศึกษาเนื้อหาหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี และตั้งหัวข้อย่อย

1.8.3.4 แปลเนื้อหาหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี เป็นภาษาไทย

1.8.3.5 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี และเพิ่มหลักฐานจากอัลกุรอานหรือหะดีษ

1.8.3.6 ชี้แจงที่มาของอายะฮัลกุรอานที่ปรากฏในหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี ว่าอยู่ในซูเราะฮ์ใดและอายะฮ์ที่เท่าไร

1.8.3.7 ชี้แจงที่มาของหะดีษต่างๆที่ปรากฏในหนังสือมุขะฮัลมุศอลลี โดยระบุชื่อผู้บันทึกพร้อมกับหมายเลขหะดีษของหนังสือดังกล่าว และชี้แจงสถานะหรือระดับ

ของหะดีษนั้นๆ ยกเว้นหะดีษที่บันทึกโดยอิมามบุคอรีหรือมุสลิมผู้วิจัยจะไม่ชี้แจงสถานะหรือระดับของหะดีษดังกล่าว ทั้งนี้เพราะเป็นที่ยอมรับโดยเอกฉันท์จากปราชญ์สาขาหะดีษว่าหะดีษที่รายงานโดยอิมามทั้งสองนั้นเป็นหะดีษเศาะหีหแล้ว

1.8.4 การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยผู้วิจัยได้แยกหัวข้อต่างๆในหนังสือมนะฮะฮ์อัลมุศอลลีฮ์ ออกเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

1.8.4.1 ตอนที่หนึ่งเกี่ยวกับการละหมาด

- 1) อารัมภบท
- 2) วิธีละหมาด
- 3) รูปแบบของการละหมาด
- 4) ความสำคัญของการละหมาด
- 5) เงื่อนไขของการละหมาด
- 6) องค์ประกอบของการละหมาด
- 7) ศูนย์ของการละหมาด
- 8) ความประเสริฐของการละหมาด
- 9) อิกมะฮ์ที่กำหนด การละหมาด 5 เวลา
- 10) อุปมาอุปไมยของการละหมาด
- 11) สิ่งและผู้ละหมาดจะต้องกระทำ
- 12) รายละเอียดเพื่อความสมบูรณ์ของการละหมาด
- 13) สิ่งและผู้ละหมาดควรคำนึงและความหมายของบทที่อ่านในการ
ละหมาด
- 14) กะรอมะฮ์สำหรับผู้ละหมาด
- 15) การสุญูดสะฮ์วี
- 16) สิ่งที่ต้องทำก่อนการละหมาด
- 17) สิ่งที่ไม่ควรทำในขณะที่ละหมาด
- 18) สิ่งที่ต้องทำหลังจากละหมาด
- 19) คำอามูญ์ร็อบ
- 20) การละหมาดญะมาอะฮ์
- 21) การละหมาดญุมอะฮ์

- 22) โทษของผู้ไม่ทำการละหมาดมุอะฮะฮะ
- 23) ความประเสริฐของวันศุกร์
- 24) หน้าที่ของผู้นำต่อผู้ไม่ละหมาดมุอะฮะฮะ
- 25) ขอบเขตที่ถือว่าได้รับมุอะฮะฮะ
- 26) เงื่อนไขของการละหมาดมุอะฮะฮะ
- 27) การละหมาดซุฮฺร หลังจากละหมาดมุอะฮะฮะ
- 28) การละหมาดมุอะฮะฮะหลาย ๆ กลุ่มในที่เดียวกัน
- 29) หน้าที่ของผู้นำเกี่ยวกับการละหมาดมุอะฮะฮะ
- 30) โทษของผู้ที่ไม่ทำการละหมาด 5 เวลา
- 31) หน้าที่ของผู้ปกครอง
- 32) การเอาใจใส่สุนัตที่เกี่ยวกับการละหมาด
- 33) สุนัตเราะวาติบ
- 34) การละหมาดสุนัตต่าง ๆ
- 35) ความสำคัญของการละหมาดสุนัตต่าง ๆ

1.8.4.2 ตอนที่สองเกี่ยวกับผู้นำ

- 1) ความสำคัญของผู้นำ
- 2) ผู้นำควรทบทวนบทบาทและดำเนินในสิ่งที่ถูกต้อง
- 3) ผู้นำจะต้องคัดค้านผู้ได้บังคับบัญชา
- 4) ห้ามขอตำแหน่ง
- 5) ข้อดีของความยุติธรรม
- 6) เมตตาต่อประชาชนและยึดมั่นในกฎของอัลลอฮ์
- 7) ภัยของความอธรรม
- 8) วิธีชีวิตของประชาชนขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้นำ
- 9) ผู้นำควรนำแบบอย่างจากเสาะหาบะฮะฮะและคนในยุคแรกของอิสลาม
- 10) ผู้นำไม่ควรกีดกันประชาชนในการปรึกษาหารือ
- 11) ผู้นำควรเลือกผู้ช่วยที่ดี
- 12) โทษของการอธรรม
- 13) ผู้นำควรเกรงกลัวต่อการอธรรม
- 14) คุณาตอนกลางคืน
- 15) คอติมะฮะฮะ

1.8.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับทักษะของอุลละมาอ์ฟิกฮฺ หลักฐานของบทบัญญัติอิสลาม เช่น อัลกุรอาน หะดีษ และกียาส เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1.8.5.1 หลักการอุศูล อัลฟิกฮฺ ซึ่งจะใช้ อัลอะหฺกามอัลดักลีฟียะฮฺ อัลอะหฺกามอัลวัฏอียะฮฺ อัลมุลก อัลมุกอยยัด อัลอาม อัลคอส อัลนาลิก และอัลมันสุค เป็นต้น

1.8.5.2 หลักการเกาะวาอิด อัลฟิกฮฺ (al-Burnu, 1989 :22) ซึ่งจะครอบคลุมอัลเกาะวาอิด อัลฟิกฮฺอียะฮฺ อัลกุบรอ กถ่าวคือ

- 1) อัลอุมรุ บิมะกอสศิดฮา ()
- 2) อัลยะกินุ ลา ยะซูลุ บิอัลซัค ()
- 3) อัลมุซัคเกาะฮฺ ตัจญิลิยุ อัลตัยตีรุ ()
- 4) อัญญาเราะเราะรุ ชุซาลุ หรือ ลาญญาเราะเราะเราะ วาลา กุรเราะเราะ () ()
- 5) อัลอาคะฮฺ มุหะกะมะฮฺ ()

1.8.5.3 หลักการหะดีษผู้วิจัยจะยึดหะดีษที่เศาะหีหฺและหะดีษหะสันในการตรึงหฺ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการขัดแย้งกันระหว่างหะดีษด้วยกัน ไม่ว่าจะป็นในด้านเนื้อหาหรือระดับของหะดีษ ผู้วิจัยจะยึดเอาหะดีษที่มีระดับเหนือกว่ากันเสมอประกอบด้วยคำอธิบายของอุลละมาอ์

1.8.5.4 ทักษะของอุลละมาอ์ สำหรับทักษะอุลละมาอ์ที่มีความเห็นตรงกันหรือมีเพียงทักษะเดียว ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นทักษะที่ถูกต้อง ส่วนทักษะอุลละมาอ์ที่มีความเห็นขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจะตรึงหฺทักษะที่มีหลักฐานที่ชัดเจนมากที่สุด ในกรณีที่ทักษะต่างก็มีหลักฐานมายืนยัน ผู้วิจัยจะตรึงหฺทักษะที่เห็นว่ามีคามเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพการณ์ของอายะฮฺ และหะดีษมากที่สุด